

ПОЛІТИКА ЯК СУСПІЛЬНЕ ЯВИЩЕ

Актуальність теми дослідження. Сучасне українське суспільство переживає процес системної модернізації, що охоплює всі сфери суспільно-політичного життя, його інститути, норми, цінності. Масштаб та глибина перетворень породжують багато проблем у функціонуванні політичної системи, зокрема, сформувалася невизначеність та підвищена конфліктність політичного розвитку. Успішне вирішення завдань модернізації можливе лише за активної участі інституціоналізованого громадянського суспільства. Тільки воно здатне надати модернізаційним перетворенням органічного характеру, залучити до їх здійснення потенціал самоорганізації суспільства [1, с.108-114].

Метою дослідження є розкриття суті та змісту поняття політичної системи суспільства, її ролі та значення в життєдіяльності суспільства, виявлення місця держави в цій системі, її сутності, а також розкриття змісту поняття громадянського суспільства та правової держави і співвідношення останніх з поняттям держави [2].

Завдання дослідження: дослідження сутності, функції та історії політики. **Об'єктом дослідження** є все те, що відноситься до прояву політичного: політична сфера, особливості її функціонування і розвитку; політична дійсність, політичне життя особи й суспільства, політичні відносини; політичні ідеї, теорії і доктрини, проблеми, події, прогнози, технології політичних процесів. Щодо визначення предмета політології існують різні погляди. Деякі зарубіжні вчені визначають політологію як науку «про авторитетну, легітимізовану, консенсусну владу», тобто владу, що має підтримку суспільства, сприймається ним як обов'язкова, хоч і спирається на примус [3].

Предметом дослідження є політична сфера життєдіяльності суспільства, яку вивчають і аналізують у поєднанні з особливостями її функціонування та зв'язками з економікою і духовною сферою суспільства. Загалом предмет політичної науки, як уже відзначалось вище, було окреслено на колоков'юмі політологів у 1948 р. в Парижі. Упродовж ХХ ст. політологія безперервно розширювала свій діапазон дослідження. До кола інтересів цієї складної та динамічної науки нині входять: зацікавлені групи і політичні рухи; політичні системи, інститути і процеси; політична діяльність; політична свідомість і культура; громадська думка і засоби масової інформації в політичному процесі; історія політичних вчень, політична філософія, політичні ідеології; виборчі системи і процеси; етнічні процеси і політика тощо.

Термін «політика» походить від давньогрецького слова «polis» (місто-держави) та його похідних «polítike» (містечтво управляти державою), «políteia» (конституція) та ін. У ґрунтовній статті «Покликання до політики» Макс Вебер так розмірковував з цього приводу: «Політика – це могутнє повільне буріння твердих пластів, яке здійснюють водночас із пристрастю і з холодним окомірком. Справедливо кажуть, і весь історичний досвід підтверджує, що можливого ніколи не досягли б, якби у світі знову й знову не прагнули неможливого. Але той, хто на це здатний, мусить бути вождем, ба більше – він мусить бути, у найпростішому значенні слова, героєм. І навіть ті, хто не є ні тим, ні іншим, мають виробити в собі твердість духу, яку не зломить і крах усіх надій; вже зараз вони повинні озброїтись цим – інакше не зможуть здійснити навіть того, що можливе вже сьогодні. Лише той, хто впевнений, що не похитнеться, коли світ виявиться, з його погляду, надто дурним або надто підлим..., лише той, хто, всупереч усьому, здатний сказати: «А все-таки!» – лише той має «професійне покликання» до політики».

Виділяють два основні підходи у використанні терміну «політика», які характеризують її як сферу людської діяльності: спрямування або способу діяльності (економічна, фінансова, соціальна, міжнародна політика тощо). Розглядаючи політику як сферу людської діяльності, можна тлумачити її так: 1) політика як діяльність на етичних засадах. Ця традиція започаткована Платоном і Аристотелем. Виходячи з такого трактування, метою політичної діяльності є справедливість, досягнення соціального порядку і стабільності; 2) політика як засіб досягнення еґотистичних цілей, коли мета виправдовує будь-які засоби її досягнення (макіавеллівський підхід); 3) ціннісно-нейтральне розуміння політики, що полягає у її раціональному, аналітичному тлумаченні, коли все регулюється правовими, соціальними нормами, загальнолюдськими цінностями. У політиці виділяють три рівні її функціонування: *мегарівень* характерний для діяльності таких міжнародних організацій як Європейський Союз, ООН, НАТО тощо; *макрорівень* характеризує державу як ціле, державну владу, її структуру; *мікрорівень* охоплює окремі структури та організації (політичні партії, громадські організації тощо) [4].

Висновок. Таким чином, потрібно констатувати, що політика є складним, не позбавленим протиріч, але необхідним і важливим феноменом соціального світу. Як сфера діяльності суспільства вона характерна, тим, що ця діяльність, як правило стосується публічної влади, тобто здобуття, утримання, перерозподілу, використання влади в певній державно-організованій спільноті, або впливу на владні інституції. Як сфера суспільних відносин політика є ареною перетину інтересів різних великих соціальних спільностей: професійних спільнот, класів, націй, держав та інших. Як важливе соціальне явище політика є організуючою силою здатною вести суспільство до добробуту і розвитку. Крім того, як складний соціальний феномен політика має багато типів, рівнів, структурних складових, вивчення яких дозволяє досягнути сутності, змісту та роль політики в суспільному бутті.

Список використаних джерел

1. Михайловська О. Держава і розвиток інститутів громадянського суспільства // Політичний менеджмент. 2005. № 3 (12). С. 108–114.
2. Становлення політології як науки URL: <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/lectures/0929/11.1.pdf>
3. Політологія в системі суспільних наук URL: <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/politolog/17554/>
4. Політика як соціальне явище та об'єкт вивчення політології URL: <https://studfile.net/preview/5649992/>